

C926 Alfred Schmidt

Gækketid og Paaskæg

Efter Fastelavn kom Gækketiden, saa skrev vi Brev til Pigerne, og de til os. Der var en Del forskellige Gækkers, men det mest benyttede var:

En Vintergæk, en Sommernar
En Fugl foruden Vinger
En lille Ven, som har dig kær
Dig denne Gave briger.

derefter ofte en Efterskrift nemlig:

Digtet i Vejle, skrevet i Rom
gæt saa hvorfra Brevet kom.

eller Drengene skrev:

Men Gæk, skal du være
indtil Du mig et Æg forærer.

Underskriften var altid Tal, enten Vedkommendes Navns Forbogstavers Numre i alfabetisk Rækkefølge, eller Tallet paa Navnets Antal af Bogstaver. Mit Navn Alfred Lauritz Schmidt, var 1-12-19 eller 6-7-7. Man kunde altid slippe ud af hvem der havde skrevet Brevet, altid en Pige, der havde været med paa Ballet, flere havde samme Forbogstaver i Navnet, derved kunde man gætte forkert. Men fik vedkommende, der havde skrevet Brevet ingen Svar, røbede de dem ofte selv, ved at spørge om en ikke havde modtaget deres Brev. Papiret vi brugte var ikke det fineste. Kneb det, saa et Blad ud af Skrivebogen, men det var ikke velset. De blaa Steger røbede hvor det stammede fra.

Et Stykke rent hvidt Papir, lagt sammen som et lille Ark, eller eventuelt et Ark Brevpapir, hvorefter der prægtig lavedes 2 Ark Papir. Pigerne Breve var som Regel fikset lidt op. Naar Arkets Størrelse var dannet, blev der med Saksen klippet fine Takker kanten rundt, det var hel fint. Konvolut var der ikke Tale om, naar Arket var beskrevet, blev det lagt akkurat sammen, den ene Ende stukket ind i den anden, glatted pænt ud, en Oblat paa, og saa kom Udskriften. Som oftest flere Breve paa en Gang. Rigtig fint Papir med Konvolut til og et lille Glansbillede paa Arket, var ikke hel ukendt, som Regel en Fødselsdagsgave, der ikke naaede langt til Gækkebreve.

Inden Brevet blev lukket, kom der en Vintergæk i, eller naar det kom højt, et lille Glansbillede i, eller Overføringsbillede klistret paa. Det blev ikke af Brevskriveren sendt direkte til Addressaten, men vandrede gennem mange Hænder før det naaede Bestemmelsesstedet. Korrespondancen varede kun en 14 Dages Tid, saa var der Ro indtil Paasken kom.

Alle Paaskedagene naar Vejret tillod det, samledes mange Mennesker paa og ved Blushøj. Fra gammel Tid var det Skik, at Skærtorsdag og Langfredag skulde de minder Børn møde paa Blushøj, og pille Sten af, sa at de naar de i Paaskedagene trillede Æg ned af Blushøj ikke fandtes nogen Sten

eller Ujævnheder, der kunde ødelægge eller hindre Farten. De større Børn samledes gerne til en Agter, eller som det nu kaldes, 2 Mand frem for en Enke. Drengene og Piger sammen. Selskabet der havde været med til Fastelavnsballet var gerne de førende. Saadanne Løbeture kunde give Varme, hvad kunde gøres nødvendig, da det ved Lejligheder var brødt koldt.

De unge fra 15-16 Aar til 20, legede ogsaa Agter, men det kneb mere med Kavalierer, da en Del var kommet ud at sejle, og flere havde høj Hat paa, som de selvfølgelig skulde lægge fra dem, naar de legede Agter. De kneb hellere ud.

Paaskedage kl. 2 - 2 1/2 stillede Drengene i en vis Spænding ved Blushøj. Den Dag gav Pigerne, der havde været med til Fastelavnsballet, Æg til Drengene, der hørte til Selskabet. De havde ikke et Æg til hver Dreng. Antallet var forskelligt efter Hjemmets Evne, og hvor godt vedkommende Pige kunde tale for sin Moder.

Naar vi saa gik rundt paa Marken ved Blushøj, kom saa en, saa en anden Pige med Æg, gerne var de to ifølge. Der blev sagt værsko eller vil du have et Æg af mig. Saa blev der sagt Tak, snakked et Par Ord, og saa gik Turen videre. Det var dem de var bedst Venner med og dem de havde danset mest med, der fik Æggene. Det varierede fra 3 - 4 Stk, op til 12 - 14 Æg. Jo, et Aar fik jeg og min Kammerat hver 23 Æg.. 2 af Pigerne vi kom mest sammen med gav os hver to. Vi maatte hjem et Par Gange og tømme Lommerne. Æggene var alle farvede og pænt dekorerede. Ved paabinding af forskellig Slags, Løgskaller, Vintergække Blomster og Blade. Kulørte Klude kunde ogsaa bruges. Æggene var som Regel alle haardkogte.

Ved Blushøj var dengang ingen Træer, det nærmeste Hus var "Elisenborg". Der var Rækværk 3 Fod sønden for Huset, ellers var alt den bare Græsmark.

Var Vejret godt, var der mange Mennesker, baade unge og Gamle. Mændene meget med høj Hat Paaskedag. De mindre Børn trillede deres Æg ned ad Blushøj. Barnet maatte saa selv ned og hente Ægget, op igen. Paa Vejen op var det til at se sig godt for, for ikke at træde paa de Æg, der var undervejs ned. Skete det at et Æg rørte en Støvle eller Sko, klikkede det, eller en lille Pøde faldt, og Moderen i Ivrigheden for at bjerger sit Afkom, kom paa tværs af Æggerækken, og derved kom til at klikke et Æg eller to, saa blev der Graad, som dog snart stilnede af. Pillemanden blev bjerget i en Kurv, og saa gik det løs igen, med et andet Æg. Naar Ægget ikke led overlast kunde det holde mange Ture.

Drengene, hovedsagelig dem i 14-16 Aars Alderen brugte Læderslynge (Lærslinge, som vi sagde). Før Paaske udleverede Skomageren gratis til deres Kunders Børn et Skindstykke, som paa det bredeste var lidt bredere end Længden af et Æg, spidsende ud til begge Sider, det hele 5 tommer langt, eller mere. I Spidserne var der Huller til Snorene. Med saadan en Slynge kunde et Æg sendes langt ud. Snorene var saa lange, at Ægget i Slingen lige gik fri af Jorden, under Svingningen. Æggene blev altid slynget ud i Retning af Engene, der hvor Kolonihaverne nu er. Et Æg holdt sjældent mere end en Tur. Ske kunde det, naar de kom med Spidsen ned i det bløde Græs, at de holdt et Par Ture, ellers smadrede de ud i smaa Stumper. Alle var jo ikke øvede i at bruge Slynge, og det skete ofte at Ægget under Slyngevingerne, røg ud, og tog den modsatte Retning det skulde. Naar det saa faldt ned i Menneskesværmen traf det ofte en eller anden

i Hovedet, og gik selvfølgelig i Stykker. Var Ægget haardkøgt, var Ulykken ikke saa stor, men det har passet at en har faaet et bødskoget Æg i Hovedet, saa Blommen flød ned over det hele, til Morskab for dem der slap fri.

Anden Paaskedag samledes alle Deltagerne fra Fastelavnsskolen igen, til Dels Gruppevis, hver sluttede sig til Dem, de Daglig kom sammen med, saa var det Drengenes Tur til at give Bolcher til alle de Piger, vedkommende havde faaet Æg af (Alle Handlende havde Aabent Søn og Helligdage fra kl. 4, og saa længe vedkommende selv vilde holde aabent). Vi købte saa hos en eller anden Handlende en Pose Bolscher, den blev saa delt ud, saa længe der var nogen. Havde alle ikke faaet, maatte der en ny Forsyning til. Bolcherne var gerne de bedste man kunde faa, men næppe nogen stor Delikatesse. Hvorledes Pigerne klarede dem ved Modtagelsen af alt det Slikkeri, husker jeg ikke. De var jo belavet paa det, og har nok haft Pose eller Papir med hjemmefra. Noget Klatteri maa det have været, men Humøret var godt. Vi gik paa Kongevejen (altid Hovedpromenaden) og udenom Byen, der blev sunget og holdt Kommers, og selvfølgelig spist Bolcher. Man maatte altid huske at give dem Bolcher, man havde faaet Æg af, det vilde blive betragtet som en Fornærmelse mod Pigen, fik hun ingen Bolcher.

Hele den Skik med Børnenes Fastelavnsspil, Æg og Bolchegivning, faldt bort sidst i 70'erne, da Lærer Esbensen begyndte paa Skoleballerne.

Som Ældre undres man over at vore Forældre gav os Børn Lov at feste flere Nætter paa egen Haand, men det var gammel Skik, rimeligvis har vore Forældre været med til det samme, da de var Børn. En Ting er vist, vi morede os stort ved de Baller, og tror jeg ikke nogen tog Skade af at have været med.

Naar der skulde leges Holde (Tagfat) eller Skillevinge, skulde en være Manden, den der til at begynde med skulde løbe efter de andre, og fange en, eller ved Skillevinge, søge de andre op og kende dem. Saa stilledes der op i Række, eller Rundkreds. En gik foran eller i Midten, der blev saa sunget et Vers, et Ord paa hver Person. Den som fik Ordet ude, traadte ud af Ringen. Verset fuldførtes, og der begyndtes forfra, til der kun var en tilbage. Vedkommende var saa Manden. Verset lød:

Ennike, Bennike sukker du mig
Obra, Dobra dunder dig
Her skal ske en Østenvind
Kører en Baadsmand ud og ind
Hans Navn skal man kalde
Erik, Kerik, Kobberpenge
Ekspres du er ude
Som et lille spansk Es
Kolleveben, Kollevaben
Das Leben das Laben

saa forfra igen.

Et Par Linier af en anden Sang (Mormors) i samme Øjemed:

Olden, dolden dorf
 fingen; fangen, fof
 Fof, for alle Markens Pander
 A - B - Ba - Buf

der var mere, men jeg husker det ikke.

Skillevinge (Skelne hvem). Vi skiftede Tøj (hovedsagelig Frakker og Huer) vendte ud og ind paa Frakken og Veste, i det hele gjorde os saa ukendelige som mulig. Klumpede saa os alle sammen i Bunke, helst i et Hul paa Marken, eller ogsaa gemte os enkeltvis. Saa blev der raabt Kom, og saa skulde Manden kunde se hvem det var, og nævne Navnet. Gættede han forkert saa maatte han gaa igen, til der blev kaldt igen. Det er det samme som Skjul.

Saa var der Pantelege, især en med en Ring, der vandrede fra den ene til den anden. Deltagerne sad i Rundkreds. En gik i Midten og skulde gribe Ringen. Hænderne paa de siddende gik uafbrudt, som om de gav Sidemanden noget. Iblandt var der jo Ringen. Blev en grebet med Ringen maatte vedkommende give Pant, og op og saa være i Midten. Den første satte sig paa den andens Plads. Alle sang:

Den som denne Leg vil lege
 Hun maa passe nøje paa
 Hurtig Ringen fra sig dreje
 Ellers Pant hun give maa
 Passe paa, Passe paa
 Ellers Pant hun give maa

Her er Ringen, lad den vandre
 Fra den ene til de andre
 Ringen er skjult under Bølgen blaa
 Sig mig saa, hvor du Ringen saa
 Her er Ringen, Her er Ringen
 Her er Ringen, Her er Ringen

(Mormors)